

Mediemyndighetens föreskrifter om anmälan av koncentration på mediemarknaden (Dnr 25/05803)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning från Mediemyndigheten och får lämna följande synpunkter.

I föreskrifterna lämnas förslag till verkställighetsföreskrifter för anmälan av koncentrationer på mediemarknaden enligt EU:s mediefrihetsförordning, EMFA (art. 22-23 i förordningen) och den svenska lag och förordning med kompletterande bestämmelser till EMFA som gäller sedan 1 januari 2026. Mediemyndigheten har utsetts till att vara ansvarig nationell myndighet.

Vad ska – och kan – bedömas?

Det som enligt artikel 22, EMFA, ska bedömas och anmälas är koncentrationer som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Samtidigt anger inte EMFA vad dessa bedömningar ska användas till utan det överlämnas till medlemsstaterna att avgöra.

Som Mediemyndigheten konstaterar i sin konsekvensanalys (s 3) så har myndighetens bedömning ”ingen rättslig verkan”.

TU instämmer i det konstaterandet eftersom allt annat skulle innebära en begränsning av den grundlagsskyddade etableringsfriheten.

TU vill därför betona följande principiella utgångspunkter.

I tidigare utredningar om koncentrationer på mediemarknaden har det upprepade gånger konstaterats att det krävs en delegationsbestämmelse i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) för att ett ingripande mot ett förvärv ska få ske eftersom det annars skulle begränsa den grundlagsskyddade etableringsfriheten (SOU 1980:28 s 27, SOU 1999:30 sid 314 ff). Någon sådan delegationsregel har aldrig befunnits lämplig.

Även om det nu framhålls att Mediemyndighetens bedömningar saknar rättslig verkan, så anser TU att dessa ter sig problematiska i ett grundlagsperspektiv och riskerar att grumla gränsen gentemot mediegrundlagarna och etableringsfriheten.

Det gäller i synnerhet som det i konsekvensanalysen (s 2) anges att bedömningarna kan ”vara användbara för Konkurrensverket vid verkets prövning av företagskoncentrationer”. Det är förvisso riktigt att medieförvärv normalt sett anmäls till Konkurrensverket, som hittills aldrig ingripit mot ett förvärv. Skulle så ske, utlöses emellertid den grundlagsmässiga konflikten med etableringsfriheten och giltigheten av ett ingripande kommer att kunna ifrågasättas.

Mot den bakgrunden anser TU det olämpligt att ange att Mediemyndighetens bedömningar skulle syfta till att ”vara användbara” vid en prövning hos Konkurrensverket.

På ett mera generellt plan måste givetvis också behovet och nyttan – även om TU inser att det är en skyldighet som följer av EMFA - ifrågasättas av en anmälnings- och bedömningsprocedur som saknar rättslig verkan.

Alternativa lösningar

I konsekvensanalysen diskuteras (s 4 ff) tänkbara alternativ till de föreslagna verkställighetsföreskrifterna, till exempel informationsinsatser om vilka uppgifter som myndigheten behöver för sina bedömningar.

Enligt TU:s mening finns det risk att enbart informationsinsatser blir otillräckliga. TU vill dock understryka att enbart verkställighetsföreskrifter kan vara otillräckliga och att dessa därför måste kombineras med informationsinsatser.

Omsättningskrav

I 5 § i den svenska kompletteringslagen till EMFA anges vissa tröskelvärden för att ett företag ska omfattas av regleringen och anmälningsskyldigheten (ett av de berörda företagen ska ha haft en omsättning i Sverige om minst en miljard kronor och minst två av dem

ska, vart och ett, ha haft en omsättning i Sverige om minst 200 miljoner kronor).

TU konstaterar att omsättningsgränserna följer samma reglering som i konkurrenslagen och därför knappast torde vara föremål för diskussion.

Administrativa kostnader

I konsekvensanalysen konstateras, helt riktigt, att ett anmälningförfarande till Mediemyndigheten kommer att vara förenat med vissa administrativa kostnader för företagen. Det handlar om att sammanställa det underlag och de uppgifter som myndigheten behöver och att lämna in själva anmälan, liksom att stå till förfogande för följdfrågor och kompletteringar.

Mediemyndigheten synes mena att eftersom detta material ändå behöver tas fram för en anmälan om en företagskoncentration till Konkurrensverket, så är merkostnaden begränsad. Mediemyndigheten anger att uppgifter om parterna och koncentrationens omfattning kan ta "högst någon mantimme" att ta fram, en redogörelse för påverkan på mångfalden uppskattas till "åtta mantimmar", en redogörelse för påverkan på det redaktionella oberoendet till "någon mantimme" och en redogörelse för koncentrationens ekonomiska bärkraftighet till "uppskattningsvis åtta mantimmar".

TU vill inte ifrågasätta de uppskattade och schabloniserade administrativa kostnaderna, men finner – exempelvis med erfarenhet av företagens administrativa kostnader för en ansökan på mediestödsområdet – att de riskerar att vara i underkant. Den administrativa bördan ska också ses i ljuset av att, som ovan nämnts, resultatet av anmälningproceduren saknar rättslig verkan.

Avslutningsvis om det redaktionella oberoendet

I konsekvensanalysen anges att anmälaren särskilt ska redovisa om det redaktionella oberoendet påverkas av koncentrationen och om några särskilda hänsyn tagits till detta.

Mediemyndigheten konstaterar i det sammanhanget – helt riktigt – att den inte kan ålägga en part att vidta några åtgärder.

TU vill ändå, med emfas, understryka att det redaktionella oberoendet säkerställs i både TF och YGL, inte minst gentemot staten, genom regleringen av censurförbud, källskydd, efterforskningsförbud och om utgivarens ställning och ensamansvar. Blotta tanken på att med pålagor från en myndighet försöka reglera fram ett redaktionellt oberoende ter sig därför djupt främmande.

Stockholm den 20 januari 2026

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist